

قیمت‌ها تا کجا بالا می‌رود؟ | هیجان FATF بر بازارهای مالی

دیروز اولین روز کاری بازارهای مالی، پس از بازگشت ایران به فهرست سیاه FATF رقم خورد. قیمت دلار آزاد در واکنش به این مصوبه تا نزدیک ۱۵ هزار تومان رفت و طلا رکورد یکونیم سال گذشته را شکست. بورس هم که دیروز در ابتدا ریزشی بود، در میانه روز صعودی شد. این اتفاق درحالی رخ می‌دهد که نگرانی‌ها برای بازار سرمایه جدی شده است و فعالان بورسی می‌گویند که با ادامه رشد قیمت دلار، احتمال خروج سرمایه‌گذاران از بورس و ورود به بازارهای واسطه‌ای وجود دارد اما احتمال رشد دوباره قیمت دلار و طلا چقدر است؟

واکنش بازارهای مالی به FATF
گروه ویژه اقدام مالی موسوم به FATF در نشست دوره‌ای خود در شهر

پاریس فرانسه، نام ایران را در فهرست سیاه خود قرار داد. پس از سه سال هشدار این گروه بین‌المللی به ایران مبنی بر تصویب کنوانسیون‌های مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم و تمدید چندباره ضرب‌الاجل برای تصویب نهایی این کنوانسیون در ایران، کارگروه ویژه اقدام مالی در خود در پاریس تصمیم گرفت نام ایران را در فهرست سیاه خود قرار دهد.

این کارگروه اعلام کرد، به دلیل اینکه ایران قادر به تصویب قوانین لازم برای هماهنگی با هنجارهای بین‌المللی تأمین مالی ضدتروریسم نشده است، نام این کشور را دوباره به فهرست سیاه این کارگروه وارد می‌کند. گروه FATF در جدیدترین بیانیه خود از کشورهای جهان خواسته برای مصون نگه‌داشتن سیستم بانکی‌شان از خطر پولشویی و تأمین مالی تروریسم در نقل و انتقالات مالی ایران، «اقدامات مقابله‌ای» به کار گیرند. ۲۴ ساعت بعد از قرارگرفتن ایران در فهرست سیاه FATF قیمت دلار و طلا افزایش پیدا کرد اما برخی از کارشناسان معتقدند این افزایش قیمت ارتباطی به این اتفاق نداشته و در مقابل هم برخی قرارگرفتن در فهرست سیاه را دلیل افزایش قیمت دلار و طلا می‌دانند.

از روز گذشته بازار ارز واکنش سنگینی به قرارگرفتن ایران در فهرست سیاه FATF نشان داد. آخر وقت چهارشنبه قیمت هر دلار آمریکا در بازار آزاد حدود ۱۴ هزار و ۳۸۰ تومان بود و در اولین ساعات معاملات دیروز، قیمت دلار با جهش ۵۲۰ تومانی به ۱۴ هزار و ۹۰۰ تومان رسید.

این درحالی است که صرافی ملی قیمت دلار را به ۱۴ هزار و ۴۳۰ تومان افزایش داد. همچنین آخرین قیمت دلار در صرافی ملی، روز چهارشنبه ۱۴ هزار و ۲۰۰ تومان بود.

در این میان طلا هم افزایش قیمت چشمگیری را بعد از قرارگرفتن ایران در فهرست سیاه FATF نشان داد. این فلز گرانبها با شکستن رکورد یکسال‌ونیم قبل، به ۵۹۴ هزار تومان رسیده است.

چهارشنبه هفته پیش طلافروش‌ها هر گرم طلای ۱۸ عیار را ۵۴۲ هزار تومان قیمت‌گذاری می‌کردند و حالا این نرخ با جهش ۵۲ هزار تومانی به ۵۹۴ هزار تومان رسیده است، البته جهش قیمت طلا صرفاً در واکنش به قرارگرفتن ایران در فهرست سیاه FATF نیست و افزایش اونس جهانی هم در آن دخیل بوده است.

از سوی دیگر، بازار بورس واکنش نزولی نسبت به این اتفاق داشته است. شاخص بورس دیروز کار خود را با سقوط ۱۱ هزار واحدی آغاز کرد که نشان‌دهنده کاهش ۲.۴ درصدی میانگین قیمت سهام در بازار بود. اتفاقی که باعث شد خیلی از نمادها با صف فروش فعالیت خود را در

اولین روز هفته آغاز کنند، اما وضع به همین شکل باقی نماند و شاخص بورس به روند صعودی خود برگشت. اتفاقی که زیاد دور از انتظار نبود، چراکه اغلب کارشناسان سقوط احتمالی بورس در واکنش به قرارگرفتن ایران در فهرست سیاه را موقتی میدانستند.

FATF تأثیری روی قیمت ارز ندارد
این موضوع درحالی رخ می‌دهد که برخی کارشناسان اقتصاد می‌گویند که FATF تأثیر خاصی روی بازار دلار نمی‌گذارد اما در مقابل برخی دیگر معتقدند با تشدید فشارهای روی اقتصاد ایران و افزایش ریسک‌های مالی دلار باز هم افزایشی خواهد بود.
مجید شاکری، کارشناس اقتصاد به مهر گفته است که قرارگرفتن نام ایران در فهرست سیاه FATF، اثری بر بازار ارز نخواهد داشت.
او توضیح داده است: «تعلیق ایران از فهرست سیاه، گشایشی ایجاد نکرده بود که حالا نگران آن باشیم. در مجموع به لحاظ فنی، چیزی در بازار آزاد ارز تغییر نمی‌کند؛ به این معنا با توجه به اینکه تعلیق قرارگرفتن نام ایران در فهرست سیاه به صورت چهارماهه بوده است، در این مدت هیچ رابطه کارگزاری جدید و پایداری، امکان تولید نداشته و این امر، ریسک بالایی را به کشور تحمیل کرده بود. در واقع این تعلیق، هیچ گشایشی ایجاد نکرده بود که حالا بخواهیم نگران آن باشیم.»

ریسک بالاتر پول مساوی با بالارفتن قیمت دلار
میثم رادپور، کارشناس بازار ارز درباره اینکه آیا قرارگرفتن ایران در فهرست سیاه FATF تأثیر ویژه‌ای روی بازار ارز می‌گذارد یا نه؟ به «شهروند» می‌گوید: «درحال حاضر بانک‌های خارجی نمی‌توانند محدودیت‌های بیشتر برای طرف حساب‌هایی که ایرانی‌ها در آن ذینفع هستند، درنظر بگیرند؛ چون در بسیاری از حساب‌ها نمی‌شود افراد ذینفع ایرانی را شناسایی کرد و قرار نیست هویت ایرانی‌ها افشا شود.»

در حال حاضر همچون هزینه مبادلات افزایش پیدا کرده، قیمت ارز بالا رفته و قطعاً اگر هزینه‌های مبادلات بالا نبود، حتی فشارها برای کاهش قیمت ارز فعال می‌شد.

اکنون ایرانی‌ها با ریسک بالایی مبادلات مالی خود را انجام می‌دهند و همین ریسک بالا تأثیر خود را روی قیمت ارز در داخل کشور می‌گذارد. در واقع نمی‌توان به‌طور قاطع گفت که قرارگرفتن ایران در فهرست سیاه FATF روی مبادلات تجاری ما تأثیر می‌گذارد و درنهایت منجر به افزایش ریسک مبادلات و افزایش قیمت ارز می‌شود یا نه، چون این

بانک‌ها تا جایی که می‌توانستند، برای طرف‌های ایرانی مشکل و محدودیت ایجاد کرده‌اند و اگر بخواهند بیشتر از این مو را از ماست بیرون بکشند، در تقابل با سایر مشتریان خود هم دچار مشکل می‌شوند و آنها را آزرده‌خاطر می‌کنند. البته نمی‌توان گفت غیرممکن است که بانک‌های خارجی بخواهند بیشتر از قبل برای ایرانی‌ها محدودیت و سختگیری در نظر بگیرند و اگر این اتفاق رخ دهد، کار برای ما مشکل‌تر از قبل می‌شود با این حال باید منتظر واکنش آنها بمانیم اما در مجموع نمی‌توان به صورت صفر و صد قضاوت کرد و گفت قطعاً با قرارگرفتن ایران در فهرست سیاه FATF نرخ ارز افزایش پیدا می‌کند یا نه.»

رادیپور با اشاره به اینکه اگر محدودیت‌ها افزایش پیدا نکند، قیمت ارز هم بالا نمی‌رود، ادامه می‌دهد: «اگر فعالیت پتروشیمی‌ها و شرکت‌های واردات و صادرات مختل شود، با افزایش نرخ ارز روبه‌رو می‌شویم اما اگر این اتفاق رخ ندهد، بعید است بتوانیم دوره ثبات نرخ ارز را که الان در آن هستیم، حفظ کنیم. ما ۳۵۰ درصد افزایش نرخ ارز را تجربه کرده‌ایم و فشارها تخلیه شده است. این نقدینگی جاری دیگر قدرت افزایش سابق را ندارد، مگر اینکه محدودیت و دشواری‌هایی که برای ایرانی‌ها ایجاد شده، افزایش جدی‌تری داشته باشد.»